

Regnskapsrapport

1. tertial 2023

Innholdsfortegnelse

Innholdsfortegnelse.....	1
Oversikt over tabeller og figurer.....	2
Innledning	3
Sammendrag og rådmannens vurdering	3
Fokusområde økonomi.....	4
Finansområdet.....	5
Driftsregnskapet	8
Sektorkommentarer	10
Driftsbudsjettet – forslag til endringer.....	13
Investeringsregnskapet	16
Medarbeidere og organisasjon	21
Sykefravær	21
Utvikling årsverk og ansatte	22
Finans- og gjeldsforvaltning.....	24
Vedtaksoppfølging	25

Oversikt over tabeller og figurer

Tabell 1. Hovedtall Rana kommune	3
Tabell 2. Regnskap finansområdet på hovedpostnivå	5
Tabell 3. Driftsregnskap per sektor	9
Tabell 4. Driftsregnskap på hovedpostnivå.....	9
Tabell 5. Forslag til budsjettreguleringer – drift	13
Tabell 6. Bevilgningsoversikt investeringer.....	16
Tabell 7. Forslag til budsjettreguleringer – investeringsregnskapet	20
Tabell 8. Sykefravær per sektor 1.tertial 2022 og 2023.....	22
Tabell 9. Utvikling antall årsverk	22
Tabell 10. Utvikling antall ansatte.....	22
Tabell 11. Stillingstyper 1. tertial	23
Tabell 12. Vedtaksbehandling i formannskapet	25
Tabell 13. Vedtaksbehandling i kommunestyret	25
Figur 1. Sykefravær per tertial	21

Innledning

Denne rapporten omhandler status knyttet til økonomi og utvikling sykefravær og årsverk ved utgangen av april. I tillegg rapporteres det på vedtaksoppfølging.

Sammendrag og rådmannens vurdering

Tabell 1. Hovedtall Rana kommune

Hovedpost	Regnskap pr. 30.4.2023	Budsjett 2023	Forbruk i % hittil i år	Regnskap pr. 30.4.2022	Forbruk i % hittil i fjor	Endring regnskap
Skatt og rammetilskudd	-562 961	-1 675 336	33,6 %	-541 136	32,0 %	-21 825
Eiendomsskatt	-27 288	-102 660	26,6 %	-22 537	25,2 %	-4 751
Finansinntekter	-106 345	-212 940	49,9 %	-67 289	27,8 %	-39 057
Driftsinntekter	-138 000	-428 294	32,2 %	-127 415	25,7 %	-10 585
Sum inntekter	-834 594	-2 419 230	34,5 %	-758 377	30,1 %	-76 217
Finansutgifter	44 826	256 785	17,5 %	22 950	6,3 %	21 876
Driftsutgifter tjenesteproduksjon	782 093	2 162 445	36,2 %	754 435	35,1 %	27 658
Sum utgifter	826 919	2 419 230	34,2 %	777 385	30,9 %	49 534
Mer/mindreforbruk	-7 675	0		19 008		-26 683

Tabellen viser driftsregnskapet på hovedpostnivå. Forbruk i prosent i år viser regnskap per 30.4 i forhold til regulert årsbudsjett, forbruk i prosent i fjor, viser regnskap per 30.4.2022 i forhold til endelig regnskap 2022.

Rana kommune hadde ved inngangen av året en solid økonomisk status. Langsiktig og bærekraftig økonomistyring og god budsjett disiplin har gitt gode resultater. Driftsmarginene oppleves som gode og flere økonomiske indikatorer viser positive tall, samtidig er kommunens gjeldsgrad presset og høyere enn måltallet for økonomisk bærekraft. Hovedårsaken til det solide resultatet for 2022, skyldtes høyere inntekter enn forventet på tampen av året.

Oppsummering drift og finansområdet

Etter fire måneders drift, melder flere sektorer om utfordringer i drifta - også i år. Helse og omsorg har en utfordrende økonomi på flere områder og har iverksatt umiddelbare tiltak for å redusere ressursbruken. Det er spesielt institusjonstjenester og legetjeneste som går i feil retning, men det er også merforbruk innenfor miljøterapeutisk avdeling og hjemmetjenesten. Oppvekst og kultur styrer mot budsjettbalanse. Samtidig har sektoren utfordringer på flere områder og jobber med å få på plass nødvendige tiltak for å redusere ressursbruken. Tekniske tjenester har merforbruk innenfor bydrift som knyttes til vintervedlikehold og merforbruk innenfor brann og redning. For å unngå et merforbruk for året som helhet, kan det bli nødvendig å redusere ressursbruken til sommervedlikehold som legging av nytt slidedekke.

Samlet sett er resultatet per 30.4 bedre enn på samme tid i fjor og innenfor vedtatte budsjett-rammer for 2023. Basert på driftsregnskapet per 1.tertial, konkluderer rådmannen med økonomisk kontroll, men dette er avhengig av at tjenesteproduksjonen drifter innenfor budsjetttrammene for året som helhet. Høyere inntekter enn budsjettet, er hovedårsaken til det positive resultatet.

På finansområdet bidrar økt utbytte og integreringstilskudd, økte renteinntekter og økt eiendoms- skatt til merinntekter. Det forventes også økte inntekter ut over budsjett, knyttet til salg av konsesjonskraft på grunn av høye kraftpriser i år.

Rådmannen foreslår flere budsjettreguleringer i drift- og investeringsregnskapet, som omhandles nærmere under avsnitt om forslag til endringer i drift- og investeringsbudsjettet.

Samlet sykefravær første tertial er på 10,6 prosent. Dette er en nedgang på 1,1 prosentpoeng sammenlignet med 1.tertial 2022.

Fokusområde økonomi

Økonomisk risiko og endringer i det økonomiske opplegget

Forpliktelser til Avinor og Kystverket medfører at totalt 925 mill. kr av disposisjonsfondet er bundet opp, og krever tilførsel av midler for å dekke forpliktelsene. I tillegg kom det forslag i revidert nasjonalbudsjett 2023 om et ytterligere lokalt bidrag på minimum 66 mill. kr.

Kommunes likviditet vil svekkes fremover og kommunen får en lavere økonomisk buffer mot uforutsette hendelser og underskudd i drifta. Det blir dermed enda viktigere å ha god kontroll på drifta fremover.

Lavere disposisjonsfond, høy gjeldsgrad, økt rente, rekrutteringsutfordringer, økt lønnsvekst og kraftig prisvekst, gjør at både tjenesteleveransen og økonomien nå er mer sårbar og risikoutsatt enn tidligere.

Tapping av disposisjonsfondet vil påføre kommunen en betydelig økonomisk belastning og risiko, og medføre at kommunen vil være i økonomisk ubalanse i forhold til handlingsreglene for bærekraftig kommuneøkonomi i lang tid. Samtlige indikatorer i handlingsreglene for økonomisk bærekraft (KØB), vil bli lavere enn vedtatte måltall. Dette krever i første omgang at disposisjonsfondet må tilføres midler for å dekke forpliktelsene, samt bygges opp til et bærekraftig nivå. Dette vil medføre endringer i det økonomiske opplegget fremover.

Rådmannen foreslår derfor at budsjettert overføring til investeringsregnskapet reduseres med 10,0 mill. kr i 2023. Overføring til disposisjonsfondet foreslås økt ut over vedtatt budsjett. Det vises til avsnitt om driftsbudsjett og forslag endringer og tabell 5 «forslag til budsjettreguleringer drift» for detaljert oversikt og nærmere kommentarer. Delinnbetaling av pensjonspremien ved bruk av premiefond økes fra 70 mill. kr til 100 mill. kr i 2023. Dette vil styrke kommunens likviditet, samt medføre reduserte amortiseringskostnader påfølgende år. Rana kommune hadde 329 mill. kr i premiefondsmidler hos pensjonsleverandøren KLP ved utgangen av 2022.

Finansområdet

Samlet sett er inntektene på finansområdet høyere enn budsjettet. Økte inntekter ut over budsjettet knyttet til rammetilskudd, utbytte, renteinntekter, integreringstilskudd og eiendomsskatt utgjør totalt 40,9 mill. kr og foreslås regulert inn i budsjettet. Forslag til budsjettreguleringer omhandles nærmere i egne avsnitt under. Det forventes også økte inntekter ut over budsjett knyttet til salg av konsesjonskraft, skatt og inntektsutjevning, men det er for tidlig å si noe sikkert om samlet inntekt for året. Forslag til eventuelle reguleringer vil bli lagt frem til politisk behandling i løpet av siste kvartal i år.

Tabell 2. Regnskap finansområdet på hovedpostnivå

Hovedpost	Regnskap pr. 30.4.2023	Budsjett 2023	Forbruk i % hittil i år	Regnskap pr. 30.4.2022	Forbruk i % hittil i fjor	Endring regnskap
Salgs- og leieinntekter	-31 171	-55 352	56,3 %	-14 966	24,9 %	-16 205
Rammetilskudd	-321 111	-884 822	36,3 %	-297 342	34,6 %	-23 769
Andre overføringer og tilskudd fra staten	-9 991	-29 475	33,9 %	-7 983	18,2 %	-2 007
Overføringer og tilskudd fra andre	-432	-2 347	18,4 %	-362	4,8 %	-70
Innteks- og formuesskatt	-241 850	-790 514	30,6 %	-243 794	29,4 %	1 943
Eiendomsskatt	-27 288	-102 660	26,6 %	-22 537	25,2 %	-4 751
Renteinntekter	-24 019	-49 000	49,0 %	-9 245	22,2 %	-14 774
Andre skatteinntekter	-25 255	-42 500	59,4 %	-25 202	59,2 %	-53
Utbytte og bruk av fond	-15 479	-34 266	45,2 %	-9 531	20,4 %	-5 948
Sum inntekter	-696 594	-1 990 936	35,0 %	-630 962	31,2 %	-65 632
Lønn og sosiale utgifter (premieavvik/pensjon)	0	-50 722	0,0 %	0	0,0 %	0
Kjøp av varer og tjenester	6 450	6 495	99,3 %	1 344	11,2 %	5 106
Overføringer og tilskudd til andre	13 890	36 308	38,3 %	11 360	34,8 %	2 530
Renteutgifter	24 349	81 938	29,7 %	10 114	25,1 %	14 235
Avdrag	133	110 500	0,1 %	131	0,1 %	2
Avsetning til fond	4	50 033	0,0 %	2	0,0 %	2
Overføring til investeringsregnskapet	0	45 542	0,0 %	0	0,0 %	0
Avskrivninger og motpost avskrivninger	0	-23 309	0,0 %	0	0,0 %	0
Sum utgifter	44 826	256 785	17,5 %	22 950	6,3 %	21 876
Netto finans	-651 768	-1 734 151	37,6 %	-608 011	36,7 %	-43 757

Tabellen viser forbruk på hovedpostnivå på finansområdet. Forbruk i prosent i år viser regnskap per 30.4 i forhold til regulert årsbudsjett, forbruk i prosent i fjor, viser regnskap per 30.4.2022 i forhold til endelig regnskap 2022.

Frie inntekter

Inntektsført rammetilskudd utgjør 321,1 mill. kr, som er 1,3 mill. kr over periodebudsjettet. Merinntekten skyldes økt rammetilskudd som følge av budsjettsalderingen for 2023 på Stortinget. Dette er knyttet til kompensasjon for inntil 12 timer gratis SFO for 2.trinn fra skoleåret 2023/2024, økt barnetillegg i kvalifiseringsprogrammet og økt rammetilskudd som følge av kompensasjon for redusert skatteanslag som følge av endringer i skatteopplegget. Økt rammetilskudd utgjør 3,3 mill. kr og foreslås regulert inn i budsjettet.

Kommunenes skatteinntekter per 30.4.2023 var 62,2 mrd. kr. Dette er 1,8 mrd. kr mer enn for samme periode i fjor og tilsvarer en økning på 3,0 prosent. Økningen fra i fjor skyldes i hovedsak høyere innbetalt forskuddstrekk og forskuddsskatt, i tillegg til at den kommunale skatteøren er økt fra 10,95 prosent i 2022 til 11,15 prosent i 2023.

Anslaget for skatt på inntekt og formue ble i revidert nasjonalbudsjett for 2023 økt med 3,9 mrd. kr til 204,7 mrd. kr for kommunene. Høyere lønns- og sysselsettingsvekst enn ventet bidrar til økte skatteinntekter for kommunene.

Skatteinngangen i Rana er 0,7 prosent lavere enn for samme periode i fjor. I kommuneregnskapet er det inntektsført 267,1 mill. kr fra skatt på inntekt og formue per 30.4., inkludert 25,2 mill. kr fra naturressursskatt. Dette er 1,9 mill. kr lavere enn for samme periode i fjor, men i henhold til periodebudsjettet. Skatteinngangen i Rana ligger på 90,7 prosent av landsgjennomsnittet, mot 93 prosent for samme periode i fjor.

Bokført inntektsutjevning per 30.4 er på 0,9 mill. kr og 7,9 mill. kr lavere enn periodebudsjettet. Avviket er knyttet til periodisering og at inntektsutjevning for april ikke er mottatt.

Samlet følger inntektene fra skatt og inntektsutjevning budsjettet per 1.tertial. På nåværende tidspunkt er det vanskelig å si noe kvalifisert om samlet skatteinngang og inntektsutjevning for året. Rådmannen vil derfor komme tilbake til dette i senere rapporteringer til kommunestyret, med forslag til eventuelle budsjettreguleringer.

Integreringstilskudd

Det er budsjettet med 21,5 mill. kr i integreringstilskudd for 2023, og per april mottatt 10,6 mill. kr i tilskudd. Økt bosetting i 2022 og 2023 fører til økt integreringstilskudd i 2023 ut over budsjett, og foreslås regulert inn i budsjettet. Det anslås at integreringstilskuddet for 2023 blir på ca. 39 mill. kr. Budsjett foreslås dermed økt med 17,5 mill. kr. Utgifter til bosetting av flyktninger fra Ukraina har økt. Budsjettet til flyktingetjenesten i oppvekst og kultur foreslås økt med 8,0 mill. kr. Også Rana Byggdrift KF og NAV kommune melder om økte utgifter i forbindelse med økt bosetting av flyktninger og økte utgifter til sosialhjelp flyktninger. Per 30.4 utgjør sosialhjelp til flyktninger fra Ukraina 2,4 mill. kr. Rådmannen vil komme tilbake til eventuelle budsjettreguleringer i 2. tertialsak.

Eiendomsskatt

Det er budsjettet med inntekter fra eiendomsskatt fra annen eiendom på 72,1 mill. kr og 30,6 mill. kr fra boliger og fritidsboliger, totalt 102,7 mill. kr. Per 30.4 er det inntektsført totalt 27,3 mill. kr i eiendomsskatt, som er 1,6 mill. kr høyere enn periodebudsjettet.

Eiendomsskatten på kraftverk i 2023 fastsettes på bakgrunn av verdifastsetting og eiendomsskattegrunnlag fra 2021, en oversikt som kommunen fikk i 2022. Eiendomsskattegrunnlaget fra kraftanlegg er redusert fra 5,4 mrd. kr til 4,9 mrd. kr, en reduksjon på 0,5 mrd. kr. Dette fører til at eiendomsskatten fra kraftanlegg reduseres fra 37,8 mill. kr i 2022 til 34,5 mill. kr i 2023, en reduksjon på 3,3 mill. kr. Dette er tatt høyde for og i samsvar med budsjettet for i år.

Eiendomsskatt på næringseiendom ligger 0,8 mill. kr under budsjett per 30.04, mens eiendomsskatt på boliger og fritidsboliger ligger 2,4 mill. kr høyere enn periodebudsjettet. Forventet inntekt fra eiendomsskatt på næringseiendom foreslås regulert til 34 mill. kr, en reduksjon på 3 mill. kr. Eiendomsskatt på boliger og fritidsboliger foreslås regulert til 39,0 mill. kr, en økning på 8,5 mill. kr.

Fra 2023 fastsettes eiendomsskatten på boligeiendom med formuesgrunnlag på bakgrunn av fastsatt formuesgrunnlag for inntektsåret 2021. Oversikten fikk kommunen i slutten av 2022. Eiendomsskatt på boligeiendom uten formuesgrunnlag og fritidsboliger fastsettes på bakgrunn av fastsatte takster i 2010 oppjustert med 20 prosent. Økte eiendomsskatteinntekter på totalt 5,5 mill. kr foreslås regulert inn i budsjettet.

Salgs og leieinntekter – salg av konsesjonskraft

Rana kommune har inngått avtale med SKS Handel AS om kjøp av konsesjonskraft for 2023, som i avtaleperioden skal ta hånd om uttak av konsesjonskraft fra konsesjonærer. Valgt løsning er fast pris på 42 øre per kWh 1.kvartal og spotpris påfølgende kvartal, men med mulighet for overgang til fast pris. Gjennomføring av anbudet ble håndtert av Kraftmegling AS.

I budsjettet for 2023 er det lagt til grunn et forventet gjennomsnittlig prisnivå på 28,5 øre per kWh i 2023. Dette gir brutto salgsinntekter på ca. 53 mill. kr. Etter fratrukk av kostnader på ca. 28,0 mill. kr, er netto årsinntekt budsjettet til 25 mill. kr.

Per 30.4 er netto inntekt på 18,8 mill. kr etter fratrukk av kostnader. Dette er 8,9 mill. kr høyere enn periodebudsjettet. Det er fortsatt en usikkerhet knyttet til endelig resultat for 2023. Kraftprisene fremover vil være utslagsgivende for årsresultatet, men det forventes at samlet inntekt kan bli høyere enn budsjettet. Rådmannen vil komme tilbake med forslag til eventuell budsjettregulering for 2023, dersom det oppstår vesentlige avvik fra budsjettet.

Renteinntekter og utbytte

Regnskapsførte inntektsrenter per 30.4 utgjør 24,0 mill. kr, som er 9,3 mill. kr over periodebudsjettet. I budsjettet for 2023 er det tatt høyde for utbetaling av 450 mill. kr til flyplass, som vil redusere renteinntektene når beløpet blir utbetalt. Utbetalingen er ikke foretatt, og det har i første tertial i tillegg vært en positiv utvikling i likviditetsbeholdningen, som i tillegg til økt rentenivå gir økte renteinntekter. Etter utbetaling til flyplassprosjektet forventes renteinntektene på kommunens konsernkonto å bli redusert. I forbindelse med første tertial foreslår rådmannen å regulere opp renteinntektene med 5,0 mill. kr fra 49,7 mill. kr til 54,7 mill. kr. Rådmannen vil komme tilbake til eventuell ytterligere budsjettregulering i forbindelse med andre tertial. Se videre avsnittet om finans- og gjeldsforvaltningen nedenfor.

Generalforsamlingen i Helgeland Kraft AS har vedtatt å utbetale 33,9 mill. kr i ordinært utbytte for 2022. Med utgangspunkt i Rana kommunes eierandel i selskapet på 26,8 prosent, betyr dette en utbetaling til Rana på 9,0 mill. kr. Dette er 0,95 mill. kr under budsjettet beløp.

Kommunen har mottatt utbytte fra Helgeland Invest AS på 15,5 mill. kr, som følge av kommunens eierandel på 8,6 prosent.

Til sammen vil Rana kommune motta 9,5 mill. kr i økt utbytte i forhold til budsjett fra eierskap i selskapene. Rådmannen foreslår å regulere opp budsjett for utbytte og eieruttak tilsvarende.

Renteutgifter

Regnskapsførte renteutgifter per 30.4 utgjør 24,4 mill. kr, som er 0,9 mill. kr høyere enn periodebudsjettet. Det forventes ytterligere renteoppgang i løpet av året. Kommunen har gunstige fastrenteavtaler, som bidrar til et visst etterslep før renteøkningene får full effekt i låneporteføljen. Det foreslås derfor at årets budsjett for renteutgifter reguleres opp allerede nå, basert på det markedet forventer at rentenivået vil ligge på ut året. Se videre eget avsnitt om finans- og gjeldsforvaltningen per 30.4.

Avdragsutgifter

Det er regnskapsført vel 0,1 mill. kr i utgifter til avdrag i driften per 30.4. Basert på betalte avdrag på innlån fra Husbanken i løpet av året som er utgiftsført i driften, betales avdrag på innlån fra Kommunalbanken i henhold til årets budsjett i desember.

Driftsregnskapet

Oppsummering drift

Driftsregnskapet per 30.4 viser et netto forbruk på 644,1 mill. kr som tilsvarer 37,1 prosent av årets budsjett til tjenestene. Det er 17,1 mill. kr mer i enn for tilsvarende periode i fjor – en økning på 2,7 prosent, men samtidig er forbruket i prosent lavere enn i fjor.

Inntektene har økt med 10,6 mill. kr, mens utgiftene har økt med 27,7 mill. kr i forhold til samme periode i fjor. Økte salgs- og leieinntekter er i hovedsak knyttet økte gebyrinntekter innenfor selvkostområdet vann og avløp, samt tekniske tjenester.

Lønnsutgiftene er redusert med 0,5 mill. kr og er lavere enn periodebudsjettet. Sosiale utgifter har økt med 8,1 mill. kr og skyldes høyere pensjonssatser i 2023, samt at gruppeliv/personalforsikringer på 3,5 mill. kr for hele året er bokført i regnskapet. Kjøp av varer og tjenester har økt med 10,8 mill. kr. Økningen er i hovedsak innenfor oppvekst og kultur, der tilskudd til private barnehager har økt med 11,0 mill. kr sammenlignet med samme periode i fjor. Overføringer og tilskudd til andre har økt med 7,7 mill. kr. Økningen er delvis knyttet til periodisering av regnskapet og at flere tilskudd er utbetalt 1. tertial i år, enn i fjor. I tillegg er kostnadene til økonomisk sosialhjelp 2,6 mill. kr høyere enn i samme periode i fjor.

Samlet sett er driftsregnskapet per 30.4 i henhold til budsjett, men de største sektorene varsler om utfordringer på flere områder og iverksetter tiltak for å redusere ressursbruken.

Revidert nasjonalbudsjett

Forslag til revidert nasjonalbudsjett medfører ingen vesentlige endringer for det økonomiske opplegget i 2023. Basert på forslaget fra regjeringen, økes kommunens frie inntekter med 29,0 mill. kr. Herav utgjør økt rammetilskudd 11,5 mill. kr. Kommunene skal tilby innbyggere over 75 år en oppfriskningsdose av vaksine mot covid-19. Anslått bevilgning til Rana er på 384 000 kroner. Kommunene ble i statsbudsjettet for 2023 kompensert for inntektsbortfall som følge av at maksimalprisen for barnehage ble satt ned til 3 000 kroner per måned. Uventet høy prisvekst i 2023

gjør at reell reduksjon er lavere enn først lagt til grunn. Økt kompensasjon til Rana er foreslått til 712 000 kroner.

Lavere folketall per 1.1.2023 enn anslått i budsjett og økonomiplanen for 2023-2026, medfører at reviderte anslag for inntekter fra skatt og inntekstutjevning er 9,6 mill. kr lavere enn lagt til grunn i årsbudsjettet for 2023. Når det tas høyde for dette, er prognosen for økningen i frie inntekter etter revidert nasjonalbudsjett 19,4 mill. kr høyere enn vedtatt budsjett, hvorav 1,1 mill. kr har en «merkelapp». Økningen på 19,4 mill. kr kan være tilstrekkelig til å dekke merkostnader som følge av at årets lønnsoppgjør ble langt høyere enn først lagt til grunn. Årslønnsveksten ble anslått til 4,2 prosent i statsbudsjettet for 2023, mens kommuneoppgjøret endte med en ramme på 5,4 prosent. Dette innebærer at økt prisvekst må håndteres innenfor det økonomiske opplegget.

Tabell 3. Driftsregnskap per sektor

Sektor	Regnskap pr. 30.4.2023	Budsjett 2023	Forbruk i % hittil i år	Regnskap pr. 30.4.2022	Forbruk i % hittil i fjor	Endring regnskap
Støttetjeneste	43 969	120 696	36,4 %	36 718	34,4 %	7 251
Oppvekst og kultur	237 943	605 757	39,3 %	222 271	37,1 %	15 672
Helse og omsorg	260 123	666 545	39,0 %	257 584	38,1 %	2 539
NAV kommune	14 413	44 750	32,2 %	11 888	32,2 %	2 526
Tekniske tjenester	50 995	115 591	44,1 %	54 492	48,6 %	-3 497
Sum drift	607 443	1 553 339	39,1 %	582 952	38,1 %	24 491
Selvkostområde Vann og Avløp	-13 447	0		-7 495		-5 953
Selvkostområde Feiing	-93	0		206		-299
Kirkelig fellesråd	0	16 025	0,0 %	0	0,0 %	0
Fellesområde drift	50 190	164 787	30,5 %	51 357	47,8 %	-1 167
Totalt	644 093	1 734 151	37,1 %	627 019	37,9 %	17 074

Tabellen viser forbruk per sektor. Forbruk i prosent i år viser regnskap per 30.4 i forhold til regulert årsbudsjett, forbruk i prosent i fjor, viser regnskap per 30.4.2022 i forhold til endelig regnskap 2022.

Tabell 4. Driftsregnskap på hovedpostnivå

Hovedpost	Regnskap pr. 30.4.2023	Budsjett 2023	Forbruk i % hittil i år	Regnskap pr. 30.4.2022	Forbruk i % hittil i fjor	Endring regnskap
Brukerbetalinger	-23 019	-74 470	30,9 %	-22 842	30,0 %	-177
Salgs- og leieinntekter	-47 421	-170 235	27,9 %	-35 742	24,8 %	-11 679
Andre overføringer og tilskudd fra staten	-579	-3 635	15,9 %	-1 823	35,2 %	1 244
Overføringer og tilskudd fra andre	-66 955	-207 459	32,3 %	-67 005	23,2 %	51
Finansinntekter	-26	27 505	-0,1 %	-2	0,0 %	-23
Sum inntekter	-138 000	-428 294	32,2 %	-127 415	25,7 %	-10 585
Lønnsutgifter	425 592	1 253 290	34,0 %	426 105	35,5 %	-513
Sosiale utgifter	82 914	234 260	35,4 %	74 815	33,5 %	8 098
Kjøp av varer og tjenester	184 753	461 148	40,1 %	173 894	36,0 %	10 859
Overføringer og tilskudd til andre	89 181	197 324	45,2 %	81 438	36,2 %	7 743
Finansutgifter	-346	16 423	-2,1 %	-1 817	-9,2 %	1 471
Sum utgifter	782 093	2 162 445	36,2 %	754 435	35,1 %	27 658
Netto tjenesteområder	644 093	1 734 151	37,1 %	627 019	37,9 %	17 074

Tabellen viser driftsregnskap på hovedpostnivå. Forbruk i prosent i år viser regnskap per 30.4 i forhold til regulert årsbudsjett, forbruk i prosent i fjor, viser regnskap per 30.4.2022 i forhold til endelig regnskap 2022.

Sektorkommentarer

Støttetjeneste

Støttetjenesten har merforbruk på 0,8 mill. kr per april som i hovedsak er knyttet til periodisering. Kostnader per april ligger høyere sammenlignet med samme periode i fjor. Dette skyldes blant annet endring av termininnbetaling (fra tre til en) for personforsikringer etter bytte av leverandør, økte lisenskostnader. Det er økonomisk kontroll og planlagt fremdrift på leveranser overholdes, med noen unntak med personellfravær. På høyt prioriterte områder erstattes dette med tjenestekjøp/bruk av konsulent som kan medføre økte kostnader. Tiltak som kan forskyves utsettes. Forsterket sikkerhetstiltak på IKT vil gi merkostnader.

Oppvekst og kultur

Oppvekst og kultur har et positivt avvik i forhold til budsjettplan per april, men avviket skyldes i stor grad periodisering av inntekter og utgifter. Planlagte driftstiltak i skole og barnehage, vil først få effekt fra og med august og ut året. Utfordringen i sektoren ligger spesielt innenfor barnevern og kultur. Det jobbes mot å kunne levere i balanse, men det meldes om utfordringer i sektoren.

Skoleavdelingen har per april et høyt forbruk av variabel lønn, men samtidig tilsvarende lavere forbruk på kjøp av varer og tjenester. Barnehageavdelingen har utfordringer med å drifte innenfor rammen. Variable tilskudd til private barnehager og rammereduksjon fra tidligere år, tilsier en ubalanse for årets som helhet avhengig av hovedopptak og faktiske reduserte plasser. Lovfestet økt kapitaltilskudd til private barnehager foreslås regulert i budsjettet. Barn- og familieavdelingen har fortsatt utfordringer knyttet til barnevern. Økt bosetting av flyktninger fører til høyere kostnader som foreslås regulert i budsjettet. Kulturavdelingen har ikke klart å opprettholde inntekt i henhold til budsjett og det arbeides med ulike tiltak for å styrke inntektssiden. Gjennom økt samhandling og å benytte seg av tilskudd forventer avdelingen å følge budsjett videre.

Helse og omsorg

Helse og omsorg har et positivt avvik på 3,8 mill. kr i forhold til budsjettplan per april.

Kommunaldirektørens område har 11,9 mill. kr. i mindreforbruk, tildelingskontoret har 0,4 mill. kr i mindreforbruk, miljøterapeutisk avdeling har mindreforbruk på 0,2 mill. kr, mens psykisk helse og sosialtjenester har 1,6 mill. kr i mindreforbruk.

Legetjeneste og samfunnsmedisin har 6,3 mill. kr i merforbruk. Det negative regnskapsresultatet er i hovedsak knyttet til driften av legetjenestene, hvor manglende tilgang på fastleger og utfordringer med dekning av legevakt gir store utgifter. I stor grad skyldes dette innleie av leger fra vikarbyrå. Det er også i 2023 gjort større tiltak i tjenesten for å redusere ytterligere merforbruk og samtidig sikre tjenesten. Et av tiltakene er videreføring av nordsjøturnus. Andre deler av tjenestene som har merforbruk er institusjon med 3,0 mill. kr. og hjemmetjenesten som har 0,9 mill. kr i merforbruk. Merforbruket i disse avdelingene skyldes høy innleie av vikarer og bruk av overtid på grunn av sykdom og ledighet i stillinger.

Det er også i 2023 stort press på tjenestene. Økende rekrutteringsvansker; særlig for leger og sykepleiere. utfordringer med utskrivningsklare pasienter i forhold til nok sykehjem- og korttidsplasser. Etervirkning av koronapandemien på sykefravær med dertil høyt forbruk av vikarer og overtid fortsetter.

Ulempetilleggene, spesielt knyttet til natt, helg og helligdager, økte fra januar 2023. De er ikke kompensert i budsjettet. Regnskapet for første halvår 2023 vil danne grunnlag for å beregne helårsvirkningen for 2023. Dette forventes regulert inn ved 2. tertialrapportering.

Sektoren har i bruk flere eldre bygg med stort vedlikeholdsbehov. For MTA-området gir utsettelse i bygging av nye boliger for målgruppen utfordringer, hvor man må finne andre løsninger for brukerne blant annet ved opprettelsen av ambulant team. Det er utfordrende at området har mange små boliger, hvorav flere er i dårlig stand.

Det er krevende å gjennomføre omstillingstiltak som møter krav om rammereduksjon. Prisveksten er økende også i 2023 og gir utslag på kjøp av varer og tjenester i hele området. Det er økende behov for hjemmetjenester, uten at sykehjemsplasser er tatt tilsvarende ned, samtidig som vi har redusert antall betalingsdøgn i sykehuset. Dette gir høyt press på korttidsavdelingene som fører til overbelegg og mindre rotasjon enn ønskelig.

På grunn av høyt merforbruk tidlig i 2022, ble det satt i gang forsterkede tiltak for å sikre driften og redusere risikoen for ytterligere merforbruk i 2022 og 2023. Tiltakene har virket også i 2023. Det jobbes godt i sektoren med dette.

Det er tidlig å si noe eksakt for hvordan året vil ende regnskapsmessig, men det er all grunn til å kjøre stramt og fortsette med å sette inn tiltak for å redusere utgiftene. Helse og omsorg har per 1. tertial en balanse. Det er usikkert om de vil klare å drifte innenfor tildelt ramme ut året.

NAV kommune

NAV Rana kommune har et positivt avvik per april på 0,9 mill. kr. Det positive avviket er i hovedsak mindreforbruk knyttet til lønnsutgifter og kjøp av varer og tjenester, samt økte refusjoner og noe bruk av prosjektmidler fra fond.

Utgifter til sosialhjelp øker på grunn av at flere har utfordringer med sin personlige økonomi. Dette skyldes generell prisvekst som gir økte utgifter til mat, bolig og transport. Statlige ytelser er redusert og tilgangen på tiltaksplasser er strammet inn, noe som kan føre til at flere vil ha behov for supplerende sosialhjelp. Vi ser samtidig økt behov for økonomisk rådgiving, og økt behov for tilgang til gjeldsrådgivningstjenester. Økt bosetting av flyktninger og økning i antall Ukrainske flyktninger gir betydelige utgifter på sosialhjelpsutgiftene, og det er behov for å forsterke ressursbruk på dette området.

Behovet for akutt bolig til vanskeligstilte gir økte utgifter til sosialhjelp. Per mars leier vi 10 akutte boliger av privat aktør og behovet er økende. I 2020 hadde vi 0,4 mill. kr i utgifter til akutt bolig, i 2022 utgifter på 1,5 mill. kr. Prognosen for 2023 er på 3,5 mill. kr. utfordringene knyttet til

bostedsløse må sees på i sammenheng med kommunens totale utgifter, og det er behov for et helhetlig strategisk samarbeid når det gjelder boligjeneste og behov for oppfølging i bolig.

Det har vært en gjennomgang av sikkerheten i våre lokaler i februar 2023, og det er behov for å iverksette tiltak for å øke sikkerheten for de ansatte og dette vil medføre uforutsette utgifter.

Utviklingstrekk og prognose tilsier at sektoren vil kunne styre inn mot budsjettbalanse i 2023.

Tekniske tjenester

Forbruket per april er 3,5 mill. kr lavere enn for samme periode i fjor, men er ca. 6,0 mill. kr over periodebudsjettet når det tas hensyn til periodiseringsavvik. Merforbruket kan i hovedsak knyttes til vinterdrift av kommunale veier, samt merforbruk innenfor brann- og redningstjenesten. Kostnadsindeksen for drift av veier har økt med over 20 prosent på to år, noe som medfører økte kostnader til private aktører.

Ressursbruken til vinterdrift er lavere enn i 2022, men det må iverksettes tiltak for å redusere merforbruket hittil i år. For å unngå et merforbruk for året som helhet, kan det bli nødvendig å redusere ressursbruken til sommervedlikehold, som legging av slitedekke. I fjor ble avviket knyttet til vinterdrift av kommunale veier i hovedsak dekket inn ved redusert drift og oppgradering av vei, gjennom sommervedlikeholdet. Dette bidrar til økt vedlikeholdsetterslep og er en kortsiktig løsning som ikke anbefales.

Redusert veivedlikehold og overførsel av overskuddsmidler fra 2022, kan bidra til å nå målet om budsjettbalanse i år. Øvrige tiltak vurderes løpende og på lengre sikt kan ressursbruken reduseres, ved å få en høyere andel av vinterdriften i egen regi.

Driftsbudsjettet – forslag til endringer

Tabell 5. Forslag til budsjettreguleringer – drift

(Tall i hele 1000)	Vedtatt budsjett	Endring	Regulert budsjett
Driftsinntekter			
Rammetilskudd	-797 222	-3 302	-800 524
Integreringstilskudd	-21 500	-17 500	-39 000
Utbytte og eieruttak - Helgeland Invest og Helgeland Kraft	-15 000	-9 550	-24 550
Eiendomsskatt	-102 660	-5 500	-108 160
Renteinntekter	-49 701	-5 000	-54 701
Bruk av disposisjonsfond - flyplassprosjektet	-10 375	-450 000	-460 375
Bruk av bundne driftsfond - Andfjell bru (skjønnsmidler flom)	-17 712	-5 000	-22 712
Sum driftsinntekter	-1 014 170	-495 852	-1 510 022
Driftsutgifter			
Sektorramme oppvekst og kultur - flyktningetjenesten	605 757	8 000	613 757
Sektorramme oppvekst og kultur - kap.tilskudd til priv. barnehager	613 757	1 400	615 157
Rana Byggedrift KF - økt tilskudd som følge av økt husleie	91 393	2 800	94 193
Helse og omsorg - redusert refusjon ressurskrevende tjenester	-63 541	5 300	-58 241
300-års markering av Mo kirke (sak 25/23)	0	250	250
Tilskudd til Avinor- flyplassprosjektet	0	450 000	450 000
Renteutgifter	111 019	4 000	115 019
Overføring til investeringsregnskapet	46 364	-10 000	36 364
Avsetning til disposisjonsfond	34 083	34 102	68 185
Sum driftsutgifter	1 438 832	495 852	1 934 684
Netto	424 662	0	424 662

Forslag til budsjettregulering av driftsinntekter

Rammetilskudd

Som et resultat av budsjettavtalen på Stortinget i desember 2022, ble rammetilskuddet økt med 3,3 mill. kr. Herav er 3,14 mill. kr knyttet til kompensasjon for inntil 12 timer gratis SFO for 2.trinn, fra skoleåret 2023/2024. 39 000 kroner er knyttet til økt barnetillegg i kvalifiseringsprogrammet og 120 000 kroner er økt rammetilskudd som følge av kompensasjon for redusert skatteanslag, som følge av endringer i skatteopplegget.

Integreringstilskudd

Som følge av økt bosetting av flyktninger i 2022 og 2023, forventes økt integreringstilskudd. Budsjettet foreslås økt med 17,5 mill. kr, fra 21,5 mill. kr til 39,0 mill. kr.

Utbytte og eieruttak

Som følge av økt utbytte fra Helgeland Invest AS, foreslås budsjettet på utbytte og eieruttak regulert opp med 9,5 mill. kr fra 15,0 mill. kr til 24,5 mill. kr.

Eiendomsskatt

Som følge av økt eiendomsskatt på boliger og fritidsboliger, foreslås budsjettert inntekt fra eiendomsskatt regulert opp med 5,5 mill. kr fra 102,7 mill. kr til 108,2 mill. kr.

Renteinntekter

Utsatt utbetaling til flyplassprosjektet og økt rentenivå medfører høyere renteinntekter enn forventet. Budsjettet foreslås økt med 5,0 mill. kr fra 49,7 mill. kr til 54,7 mill. kr.

Bruk av disposisjonsfond – flyplassprosjektet (tilskudd til Avinor)

Utbetaling av tilskudd til Avinor, forventes utbetalt i juni og finansieres ved bruk av disposisjonsfond. I budsjettet for 2023 ligger finansieringen i investeringsbudsjettet, og må reguleres inn i driftsbudsjettet.

Bruk av skjønnsmidler

I forbindelse med uværet Sally i 2020, har kommunen fått skjønnsmidler fra Statsforvalteren i 2020, 2021 og 2022 på totalt 8,3 mill. kr. Herav er 3,3 mill. kr brukt i driftsbudsjett til opprydning og utbedringer etter flommen, mens resten av tilskuddene er avsatt til bundne driftsfond. Samlet utgjør kostnader etter flommen rundt 45 mill. kr, der nye Andfjell bru utgjør den største kostnaden. Det foreslås at ubrukte skjønnsmidler på 5,0 mill. kr benyttes som delfinansiering av Andfjell bru og reguleres inn i driftsbudsjettet.

Foreslåtte budsjettreguleringer driftsutgifter og sektorrammer

Økt bosetting av flyktninger

Utgifter til bosetting og integrering av flyktninger fra Ukraina har økt. Budsjettet til flyktningetjenesten i oppvekst og kultur foreslås dermed økt med 8,0 mill. kr. Økte kostnader er knyttet til at tjenesten må ha flere årsverk for å håndtere økt bosetting av flyktninger. Det skal også ansettes flyktningehelsesøster og det skal legges til rette for lovpålagt foreldreveiledning. Forslag til budsjettstyrking skal også dekke økte utgifter til flere deltagere i introduksjonsprogrammet, samt tolketjenester og oversetting.

Kapitaltilskudd til private barnehager

Som følge av endring i forskrift har kapitaltilskuddet som inngår i samlet tilskudd til private barnehager økt med 25,5 prosent eller 1,6 mill. kr før fratrukk for generell lønns- og prisvekst. Rammen til oppvekst og kultur foreslås dermed økt med 1,4 mill. kr.

Rana Byggdrift KF - økt tilskudd

Tilskuddet til foretaket foreslås økt med 2,8 mill. kr for å dekke økte leiekostnader.

Ifølge avtalen for leie av Ytteren flerbrukshall til gymsal, skal husleia årlig indeksreguleres med inntil 80 prosent av konsumprisindeksen. Husleia skal også reguleres tilsvarende merkostnad, dersom finansieringskostnad øker eller minker. I 2017 og 2018 ble det bevilget 2,3 mill. kr over budsjettet for å dekke leie av flerbrukshallen. Når det tas hensyn til prisjustering av budsjettet i perioden, er

budsjettrammen i 2023 på 2,6 mill. kr. Leie av flerbrukshallen i år utgjør ca. 3,6 mill. kr etter flere renteøkninger i 2022 og 2023. Det foreslås at tilskuddet til foretaket økes med 1,0 mill. kr for å dekke økt husleie.

Husleia for Mellomvika 5 som disponeres av helse og omsorg til blant annet hjemmetjenesten, er høyere enn opprinnelig forutsatt. Foretaket har fått styrket budsjettrammen med 8,6 mill. kr gjennom den ordinære budsjettprosessen i perioden 2021-2023. Dette er finansiert av helse og omsorg og ved reduserte utgifter ved avhending av eide- og leide formålsbygg til helse og omsorgsformål. Husleia i 2023 for Mellomvika 5 er på 10,6 mill. kr inkludert fellesutgifter. I tillegg kommer avregning av fellesutgifter for 2022 på 825 000 kroner. Samlet kostnad i 2023 utgjør 11,4 mill. kr. Rådmannen foreslår at tilskuddet til foretaket økes med 1,8 mill. kr for å dekke økte leiekostnader i 2023. Da er det tatt hensyn til og trukket ut ordinær indeksregulering i leieperioden på ca. 13,3 prosent. Inndekning av økte kostnader i 2024 vil vurderes i forbindelse med budsjett og økonomiplanen for 2024-2027.

Refusjon ressurskrevende tjenester

Tildelingskriterier fastsatt av helsedirektoratet pålegger kommunen å trekke ut den andelen av premiefondet som er knyttet til ansatte som yter ressurskrevende tjenester. Anslag for beregning av refusjon i 2023, viser at bruk av premiefond vil redusere tilskuddet fra staten med rundt 9,3 mill. kr. I årsbudsjettet for 2023 ble helse og omsorg styrket med 4,0 mill. kr som kompensasjon for redusert tilskudd. Rådmannen foreslår derfor at budsjettet økes ytterligere med 5,3 mill. kr, som følge av redusert refusjon for ressurskrevende tjenester.

300-års markering av Mo kirke (sak 25/23)

I henhold til vedtak i ksak 25/23 vedtok kommunestyret om å vurdere søknaden knyttet til kommende tertialrapport og budsjettregulering. Rådmannen foreslår at budsjettet for 2023 reguleres opp med 250 000 kroner for å gi økonomisk støtte til 300 års markeringen av Mo kirke. Ytterligere 250 000 kroner for 2024 vurderes ved rullering av budsjett og økonomiplan til høsten.

Overføring til investeringsregnskapet og avsetning til disposisjonsfond

Som følge av endringer i det økonomiske opplegget og forpliktelser på 925 mill. kr ved bruk av disposisjonsfond, foreslår rådmannen at egenfinansiering av investeringer reduseres med 10 mill. kr i 2023, mens avsetning til disposisjonsfondet økes. Samlet foreslås det at avsetning til disposisjonsfondet økes med 34,1 mill. kr.

Renteutgifter

Basert på markedets forventninger til renteutviklingen framover, gir utarbeidelse av prognose på renteutgifter grunnlag for å regulere opp budsjett for renteutgifter i 2023 med 4 mill. kr.

Investeringsregnskapet

Tabell 6. Bevilgningsoversikt investeringer

Bevilgningsoversikt - investering	Regnskap pr. 30.4.2023	Budsjett 2023	Forbruk i % hittil i år	Regnskap pr. 30.4.2022	Forbruk i % hittil i fjor
Investeringer i varige driftsmidler	66 254	305 125	21,7 %	36 276	15,6 %
Tilskudd til andres investeringer	7	479 350	0,0 %	0	0,0 %
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	0	5 765	0,0 %	0	0,0 %
Utlån av egne midler	0	0	0,0 %	0	0,0 %
Avdrag på lån	0	0	0,0 %	184	0,0 %
Sum investeringsutgifter	66 261	790 240	8,4 %	36 461	15,1 %
Kompensasjon for merverdiavgift	-10 244	-31 430	32,6 %	-5 149	15,7 %
Tilskudd fra andre	-3 247	-2 800	116,0 %	-1 306	8,0 %
Salg av varige driftsmidler	-553	-2 000	27,6 %	-180	0,9 %
Salg av finansielle anleggsmidler	0	0	0,0 %	0	0,0 %
Utdeling fra selskaper	0	0	0,0 %	0	0,0 %
Mottatt avdrag på utlån av egne midler	0	-6 040	0,0 %	-13 934	230,7 %
Bruk av lån	0	-233 071	0,0 %	0	0,0 %
Sum investeringsinntekter	-14 044	-275 341	5,1 %	-20 568	9,6 %
Videreutlån	23 982	100 000	24,0 %	9 869	7,4 %
Bruk av lån til videreutlån	0	-100 000	0,0 %	0	0,0 %
Avdrag på lån til videreutlån	8 222	24 000	34,3 %	8 168	43,3 %
Mottatte avdrag på videreutlån	-11 268	-36 928	30,5 %	-15 166	14,4 %
Netto utgifter videreutlån	20 936	-12 928	-161,9 %	2 872	0,8 %
Overføring fra drift	0	-46 364	0,0 %	0	0,0 %
Avsetninger til bundne investeringsfond	9	38 478	0,0 %	4	0,0 %
Bruk av bundne investeringsfond	0	-26 525	0,0 %	0	0,0 %
Avsetninger til ubundet investeringsfond	0	8 440	0,0 %	0	0,0 %
Bruk av ubundet investeringsfond	0	-476 000	0,0 %	0	0,0 %
Dekning av tidligere års udekket beløp	0	0	0,0 %	0	0,0 %
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	9	-501 971	0,0 %	4	0,0 %
Fremført til inndekning i senere år (udekket beløp)	73 162	0	0,0 %	18 768	0,0 %

Tabellen viser forbruk på hovedpostnivå. Forbruk i prosent i år viser regnskap per 30.4 i forhold til regulert budsjett, forbruk i prosent i fjor, viser regnskap per 30.4.2022 i forhold til endelig regnskap 2022.

Status investeringsprosjekter

Prosjekter innen skole, helse og omsorg

Gruben barneskole

Prosjektet ble rapportert avsluttet i årsberetningen for 2022 etter at det ble overtatt i oktober 2021. Ferdigstilling av uteområdet i grensesnittet mot GIL hallen gjenstår, og vil bli gjennomført i sommer. I tillegg påløper det noen utgifter for tilpasning av bygget etter prøvedriften. Foreløpig anslås det en total kostnad for tiltakene på ca. 0,3 mill. kr. Forslag til regulering av budsjett 2023 ved overføring av restbevilgning fra tidligere år vil en komme tilbake til i rapport for 2. tertial.

Totalt forbruk per 30.4.2023 er 262,5 mill. kr, mens total ramme for prosjektet er 272 mill. kr.

Båsmo barneskole

Prosjektet ble rapportert avsluttet i årsberetningen for 2022, men bygget ble overtatt i mai 2022 og prøveperioden løper til mai i 2023. Ett års garantibefaring skal gjennomføres i månedsskiftet mai/juni. Det er behov for en del terrengtilpasninger på grunn av overvannsproblematikk i forbindelse med en tilstøtende boligeiendom som ble kjøpt og sanert. Tilpasningene var ikke en del av totalentreprisen. I tillegg er det påløpt utgifter til supplering av inventar, utvidelse av teknisk anlegg for tilknytning varme til gymsal. Foreløpig anslås det en total kostnad for tiltakene på ca. 0,8 mill. kr. Forslag til regulering av budsjett for 2023, finansiert ved overføring av restbevilgning fra tidligere år, vil en komme tilbake til i rapport for 2. tertial.

Totalt forbruk per 30.4.2023 er 234,5 mill. kr, mens total ramme for prosjektet er 247,5 mill. kr.

Nye gymsaler – Selfors og Båsmo barneskoler

Totalt budsjett for begge prosjektene ble oppjustert til 137,5 mill. kr, jf. sak 24/22. I tillegg kommer riveprosjektet for Selfors barneskole med 3,0 mill. kr. Prøvetaking av grunn, som er en forutsetning i Breeam prosjekter (grønn finansiering), viste forurensinger både på Selfors og Båsmo. Massene er delvis kjørt til deponi mens noe er gravd ned på tomt som følge av tiltaksplanen.

Gymsalen på Selfors har en totalramme på 71,3 mill. kr inkludert sanering av eksisterende gymsal. Totalt forbruk per 30.4.2023 er 60 mill. kr. Forurensingene har hittil medført en ekstra kostnad på 2,9 mill. kr, og det vil påløpe ca. 1 mill. kr ytterligere for masseutskiftingene.

Gymsalen på Båsmo har en totalramme på 68,3 mill. kr. Totalt forbruk per 30.4.2023 er på 50,9 mill. kr. Forurensingene her vil medføre en forventet kostnad ca. 2 mill. kr.

Samlet sett følger prosjektene vedtatte budsjetttrammer. Rådmannen vil komme tilbake med forslag til eventuell budsjettregulering i forbindelse med rapportere per 2. tertial.

Solskjerming Rana ungdomskole

Kommunestyret bevilget i sak 38/23 2 mill. kr til solskjerming på Rana ungdomsskole. Bevilgningen på 2,0 mill. kr foreslås regulert inn i investeringsbudsjettet for 2023, og finansieres med bruk av lånemidler og momskompensasjon.

Innredning av fritidsklubb Gruben – leieavtale GIL Eiendom AS

Ifølge avtalen med GIL Eiendom skal kommunen finansiere innredning av fritidsklubben og 50 prosent av kostnadene til innkjøp av utstyr for bruk i gymsalen. Det ble bevilget 1,4 mill. kr i investeringsbudsjettet for 2022 til tiltaket, men på grunn av forsinkelser i byggeprosjektet ble ikke innredningen gjennomført som planlagt. Det foreslås derfor at bevilgningen fra budsjett 2022 overføres og reguleres inn i årets investeringsbudsjett. I tillegg foreslås bevilgningen økt med 460 000 kroner til totalt 1,86 mill. kr, for finansiering av 50 prosent av kostnadene til innkjøp av utstyr i gymsalen, ifølge avtalen med GIL Eiendom.

Investeringer i infrastruktur

Havmannaksen - jernbaneparken

Prosjektet er nedskalert fra en totalramme på 40 mill. kr til 20 mill. kr etter at næringslivet ikke ville bidra til utbyggingen. Totalt forbruk per 31.12.2022 var 11,8 mill. kr. Anbud og inngåelse av kontrakt for bygging av ny scene ble gjennomført i august i fjor, til en kostnad på 9,2 mill. kr. Det foreslås derfor at rest av bevilgning fra 2022 på 8,2 mill. kr overføres og reguleres inn i årets budsjett, samt at prosjektet gis en tilleggsbevilgning på 1 mill. kr. Samlet kostnadsramme til prosjektet oppjusteres til 21 mill. kr.

Ny bru Andfjellet

Bygging av ny bruk på Andfjellet har en total ramme på 33,7 mil. kr. Brua ble totalskadet i ekstremværet i 2020. Per 30.4.2023 er det brukt 31,7 mill. kr på prosjektet, mens total kostnad anslås til ca. 35 mill. kr. Endelig sluttkostnad vil være klar etter målebrev.

Rest fra bevilgningen i budsjett 2022 på 4,6 mill. kr foreslås regulert inn i årets investeringsbudsjett, samt at det bevilges 1,3 mill. kr i tillegg for ferdigstillelse av prosjektet i år.

Bevilgningen foreslås finansiert ved at rest fra mottatte skjønnsmidler i forbindelse med uværet Sally i 2020 på 5 mill. kr som er avsatt til bundet driftsfond, reguleres inn i driftsbudsjettet for overføring til investeringsbudsjettet. I tillegg finansieres prosjektet ved bruk av lånemidler og kompensert merverdiavgift.

Lys fotballanlegg - Sagbakken stadion

Lysanlegget på Sagbakken måtte byttes ut på grunn av at lysene ikke tilfredstilte dagens krav, samtidig vil overgang til ledbelysning også medføre reduserte drifts- og vedlikeholdskostnader.

Innenfor investeringsregnskapet for 2022, ble det utgiftsført 1,3 mill. kr til prosjektet. Estimert total kostnad for nye lys på Sagbakken er på 2,0 mill. kr og budsjettet for 2023 foreslås regulert opp med 0,7 mill. kr. Prosjektet foreslås finansiert ved bruk av lån, momskompensasjon og spillemidler.

Boligfelt Brennåsen

I sak 56/2021 vedtok kommunestyret å bevilge 10 mill. kr til ekstern bistand til grunnundersøkelser og igangsetting av detaljprosjektering for Brennåsen boligfelt. Kostnadene i 2022 ble på 1,0 mill. kr. Prosjekteringen avdekket behov for ny reguleringsplan som planlegges ferdigstilt i 2023.

Fortsettelse av detaljprosjektering ferdigstilles i 2024. Anslått forbruk i 2023 er på 1,5 mill. kr og foreslås regulert inn i budsjettet.

Investeringer vann og avløp

Rehab VA Skipper Nilsens gate og Øvrebakken

Prosjektet omfatter rehabilitering av vann- og avløpsledninger, ca. 875 meter. Begge gatene ble lyst ut samlet på anbudskonkurranse i mars i år, og innkomne tilbud viste at entreprisene ble betydelig høyere enn kostnadsberegningen på 31 mill. kr. Det ble besluttet at prosjektet skal prioriteres gjennomført, mens andre rehabiliteringsprosjekter skyves ut i tid. Tidsplan er fra mai 2023 til november 2024. Prosjektet har en totalramme på 53,5 mill. kr, og forventet forbruk i 2023 er 27,4 mill. kr.

Rehab VA Per Persaveien

Prosjektet omfatter rehabilitering av vann- og avløpsledninger, ca. 244 meter. Prosjektet ble lyst ut på anbudskonkurranse i slutten av mars, og innkomne tilbud viste at entreprisene ble noe høyere enn kostnadsberegningen på 7,5 mill. kr, men prosjektet prioriteres gjennomført. Prosjektet har en totalramme på 12,9 mill. kr. Anlegget gjennomføres i 2023 med sluttarrondering i 2024. Forventet forbruk i 2023 er 12,7 mill. kr.

Avløpsløsning Rana (MjøRA2)

Prosjektet omfatter nytt avløpsrensingsanlegg med transportnett for avløp med en totalramme på 160 mill. kr. Prosjektet deles inn i flere kontrakter der prosessanlegg, bygg og transportsystemer og prosjekterende pumpestasjon Moskjæran er valgt. Prosjektet startet i 2021 og vil pågå til 2025. Forbruk per 30.4.23 er 6,9 mill. kr, og forventet forbruk i 2023 er 60 mill.kr.

Øvrige prosjekter følger prosjektert plan og samlet kostnad for 2023 er innenfor totalrammen til vann og avløpsprosjekter i 2023 på 146 mill. kr.

Øvrige investeringer

Kjøp av Heggveien 7 -206

Kommunen har kjøpt bolig/leilighet 206 i Heggveien 7 for 892 000 kroner. Kostnaden foreslås regulert inn i årets investeringsbudsjett og finansiert ved bruk av boligfondet.

Modulbygg – bostedsløse

Rana kommune har inngått leieavtale for leie av fire modulbygg. Årlig leie skal finansieres av leietakerne. Byggene vil bli tilkoblet vann, avløp og strømforsyning. Kostnadene vurderes som en investeringskostnad. Kostnader til montering og grunnarbeid vil være 1,2 mill. kr, som foreslås regulert inn i årets investeringsbudsjett. Kostnaden finansieres av kompensert mva. og selvfinansierende lån.

Tilskudd til ny flyplass.

Kommunens bidrag til bygging av ny flyplass er lagt inn i vedtatt investeringsbudsjett for å holdes utenfor hovedoversikten for driftsbudsjettet. Utbetalingen må bokføres som en driftsutgift og skal utbetales i 2023. Utbetalingen vil regnskapsføres som et tilskudd til staten (Avinor) og må reguleres inn i årets driftsbudsjett, finansiert ved bruk av disposisjonsfond som tidligere forutsatt.

Budsjettreguleringer investeringsbudsjettet

Tabell 7. Forslag til budsjettreguleringer – investeringsregnskapet

(Tall i hele 1000)	Vedtatt budsjett	Endring	Regulert budsjett
Inntekter			
Momkompensasjon	-63 050	-4 472	-67 522
Sum inntekter	-63 050	-4 472	-67 522
Utgifter			
Solskjerming Rana ungdomsskole	0	2 000	2 000
Innredn. fritidsklubb/gymsal Gruben - Leieavt. GIL Eiendom	0	1 400	1 400
Fritidsklubb/gymsal Gruben - Leieavt. GIL Eiendom tilleggsbev.	1 400	460	1 860
Havmannaksen-jernbaneparken - overf. bevilgn. fra tidligere år.	0	8 200	8 200
Havmannaksen-jernbaneparken - tilleggsbevilgning.	8 200	1 000	9 200
Ny Andfjell bru - overf. bevilgn. fra tidligere år.	0	4 600	4 600
Ny Andfjell bru - tilleggsbevilgn.	4 600	1 300	5 900
Lys fotballanlegg - Sagbakken stadion	0	700	700
Boligfelt Brennåsen	0	1 500	1 500
Kjøp av av Heggveien 7 -206	0	892	892
Modulbygg - bostedsløse	0	1 200	1 200
Tilskudd til Avinor- flyplassprosjektet	450 000	-450 000	0
Sum utgifter	464 200	-426 748	37 452
Finansiering			
Bruk av ordinære lånemidler	-87 071	-26 410	-113 481
Bruk av selvfinansierende lånemidler	-146 000	-960	-146 960
Bruk av ubundne investeringsfond	-453 000	449 748	-3 252
Bruk av tomtefond	-1 000	-266	-1 266
Bruk av bundne investeringsfond	-26 525	-892	-27 417
Overført fra drift	-46 364	10 000	-36 364
Sum finansiering	-759 960	431 220	-328 740
Netto endring	-358 810	0	-358 810

Medarbeidere og organisasjon

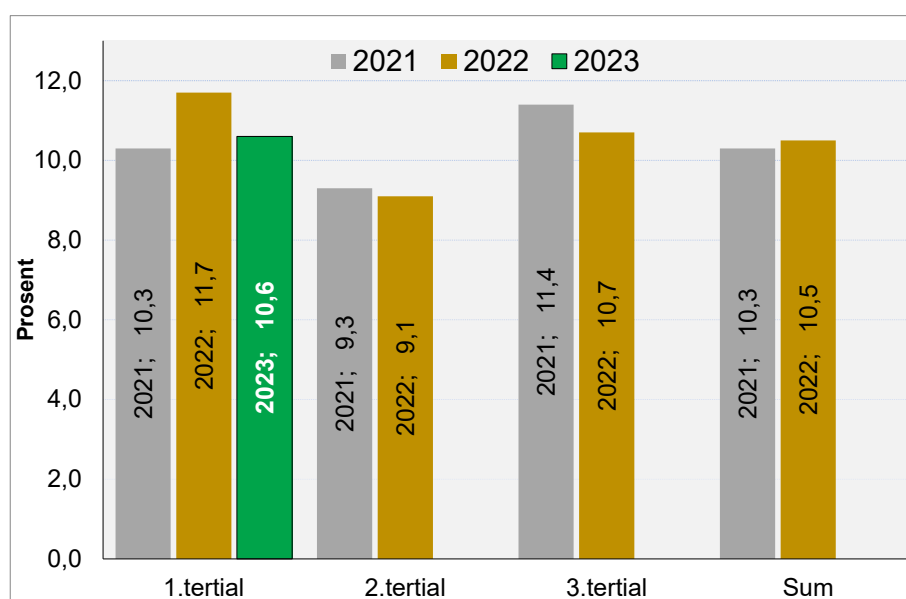
Sykefravær

I løpet av de siste to årene har sykefraværet økt og endte på 10,5 prosent i 2022. Dette er en økning på 0,2 prosentpoeng fra 2021. Sykefraværet skal reduseres med 2,5 prosentpoeng over tre år med utgangspunkt i status pr 31.12.2021. Måltallet for 2022 var 9,3 prosent med nedtrapping til 7,8 prosent ved utgangen av 2024.

Langtidsfraværet utgjør hoveddelen av kommunens samlede fravær. Årsakene til sykefravær er komplekse, og det har tradisjonelt sett vært høyest innen helse- og omsorgssektoren og skole. Utviklingen av sykefravær innen disse områdene er avgjørende for den totale utviklingen i Rana kommune.

I første tertial er sykefraværet på 10,6 prosent, dette er en nedgang på 1,1 prosentpoeng sammenlignet med 1.tertial 2022.

Figur 1. Sykefravær per tertial

Utvikling i tjenesteområdene

Det jobbes systematisk og metodisk med å redusere sykefraværet innenfor det handlingsrommet vi har. Det er fortsatt store variasjoner i sykefraværet mellom ulike tjenesteområder og enheter innenfor disse områdene.

Helse og omsorg har høyest sykefravær med 12,5 prosent, som er på samme nivå som 1.tertial 2022. Tekniske tjenester har lavest sykefravær med 6,1 prosent. Støttetjenesten har hatt størst økning i sykefraværet med 3,2 prosentpoeng, mens NAV kommune har hatt en økning på 2,3 prosentpoeng. Oppvekst og kultur og tekniske tjenester har hatt en reduksjon i sykefraværet med henholdsvis 2,6 prosentpoeng og 1,6 prosentpoeng.

Tabell 8. Sykefravær per sektor 1.tertial 2022 og 2023

Sektor	2022	2023	Endring
Støttetjeneste	4,9	8,1	3,2
Oppvekst og kultur	12,3	9,7	-2,6
Helse og omsorg	12,5	12,5	0,0
NAV kommune	7,2	9,5	2,3
Tekniske tjenester	7,7	6,1	-1,6
Totalt	11,7	10,6	-1,1

Utvikling årsverk og ansatte

Oversikten over årsverk og ansatte er tatt ut per dato og viser ansatte som har en stillingsbrøk og mottar lønn fra kommunen. Tillitsvalgte og lærlinger vises ikke i oversikten. Per 30.4.2023 utgjør lærlinger 38,8 årsverk fordelt på 39 lærlinger. Ti tillitsvalgte er helt eller delvis frikjøpt og utgjør 5,3 årsverk.

Tabell 9. Utvikling antall årsverk

Sektor	Årsverk				Endring fra i fjor
	31.12.2021	30.04.2022	31.12.2022	30.04.2023	
Støttetjeneste	63,4	63,8	64,8	63,8	0,0
Oppvekst og kultur	676,8	679,4	680,9	682,2	2,8
Helse og omsorg	831,4	837,3	819,5	812,7	-24,6
NAV kommune	18,0	17,3	19,3	19,3	2,0
Tekniske tjenester	137,4	135,1	138,7	132,0	-3,1
Sum årsverk	1 726,9	1 732,9	1 723,1	1 710,0	-22,9

Samlet er det en reduksjon på 22,9 årsverk fra 30.4.2022 til 30.4.2023. Helse og omsorg har redusert med 24,6 årsverk, mens tekniske tjenester har 3,1 årsverk mindre enn i fjor. Innenfor de øvrige sektorene, er det mindre endringer.

Tabell 10. Utvikling antall ansatte

Sektor	Ansatte				Endring fra i fjor
	31.12.2021	30.04.2022	31.12.2022	30.04.2023	
Støttetjeneste	66	66	68	67	1
Oppvekst og kultur	747	746	739	743	-3
Helse og omsorg	1 077	1 076	1 039	1 013	-63
NAV kommune	19	19	21	21	2
Tekniske tjenester	148	146	146	139	-7
Sum ansatte	2 057	2 053	2 013	1 983	-70

Samlet er antall ansatte redusert med 70 personer fra 30.4.2022 til 30.4.2023. Redusert bruk av deltidsstillinger er en av årsakene til at det er en høyere reduksjon i antall ansatte enn reduksjon i antall årsverk. Helse og omsorg har en reduksjon på 63 ansatte, sammenlignet med samme periode

i fjor. Også tekniske tjenester og oppvekst og kultur har en reduksjon i antall ansatte. Støtte-tjenesten og NAV kommune har økt med henholdsvis en og to ansatte.

Tabell 11. Stillingstyper 1. tertial

Stillingstyper	Årsverk	Årsverk	Endring	Ansatte	Ansatte	Endring
	30.4.2022	30.4.2023	årsverk	30.4.2022	30.4.2023	ansatte
FH Fast heltid	1 179,5	1 192,9	13,3	1 205	1 218	13
FD Fast deltid	326,6	324,1	-2,5	535	509	-26
MH Midlertidig heltid	128,7	106,7	-22,0	130	106	-24
MD Midlertidig deltid	98,1	86,3	-11,8	183	150	-33
	1 732,9	1 710,0	-22,9	2 053	1 983	-70

I perioden fra 30. april 2022 til 30. april 2023 er antallet midlertidige stillinger redusert med totalt 33,8 årsverk, noe som tilsvarer en nedgang på 57 ansatte. Samtidig har antallet faste heltidsstillinger økt med 13,3 årsverk, mens faste deltidsstillinger er redusert med 2,5 årsverk. Reduksjonen i bruk av deltids- og midlertidige stillinger er en målrettet utvikling som kommunen jobber aktivt med. Målet er å redusere andelen ufrivillig deltid og begrense bruken av midlertidige stillinger, samtidig som fokuset økes på å øke antall faste heltidsstillinger.

Finans- og gjeldsforvaltning

Rapportering om finans- og gjeldsforvaltningen i kommunen følger av kommunelovens §14-13 med forskrift. I tillegg rapportering til kommunestyret minst to ganger i løpet av året, skal det legges frem en rapport som viser utviklingen gjennom året, og status ved årets utgang. I forskrift om garantier og finans- og gjeldsforvaltning i kommuner og fylkeskommuner fastsettes det et minimumsnivå på hva kommunens rapport på området skal omfatte. Bestemmelsene er supplert av rapporteringskrav i kommunens eget finansreglement.

Etter at Norges Bank i løpet av 2022 hevet styringsrenten med 2 prosentpoeng til 2,75 prosent er styringsrenten etter årsskiftet hevet ytterligere 0,5 prosentpoeng per 30.4 til 3,25 prosent. Ifølge siste rentebane fra Sentralbanken må det forventes ytterligere et par renteøkninger i 2023. Ifølge markedets vil dette medføre en kortrente (3 mnd. Nibor) på i overkant av 4 prosent, som gir en kommunal innlånsrente på i overkant av 4,5 prosent.

Per 30.4.2023 er det tatt opp et lån på 100 mill. kr i Husbanken som startlån til videreutlån, jf. kommunestyret vedtak. Samlet gjeld per 30.4 er 3 256,8 mill. kr med en gjennomsnittrente på løpende lån på 3,58 prosent. Lånene er skaffet til veie i Kommunalbanken, KLP, verdipapirmarkedet og Husbanken. 23,7 prosent av løpende lån er sikret med fastrente, inkludert avtaler om bytte til fast rente (rentebytteavtaler). I gjennomsnitt er det 9,6 års løpetid på lånene i porteføljen, som er tiden til lånene må refinansieres eller innfris. I løpet av de neste 12 måneder forfaller det lån for 200 mill. kr til refinansiering, og dette utgjør 6,14 prosent av samlet gjeld.

Ved utgangen av første tertial var kommunens likviditetsbeholdning 1 581,4 mill. kr. Dette er 63 mill. kr mer enn ved årsskiftet. Gjennomsnittlig likviditetsbeholdning per 30.4 var 1 623,1 mill. mot 1 357,4 mill. kr i samme periode i 2022. Hele beholdningen var plassert hos kommunens hovedbankforbindelse i perioden.

Med tillegg av margin var gjennomsnittlig rente på kommunens konsernkonto 3,8 prosent per 30.4.2023. Gjennomsnittet i samme periode i 2022 var 1,57 prosent. Det har ikke vært brudd eller avvik i forhold til begrensninger og rammer i kommunens reglement per 30.4.2023.

Detaljert rapport om finans- og gjeldsforvaltning per 30.4.2023 følger som uttrykt vedlegg.

Vedtaksoppfølging

Tabellen viser en oversikt over alle politiske vedtak med status fra formannskapet og kommunestyret fra perioden 1.1.2023 - 30.4.2023

Formannskapet

Formannskapet gjennomførte to møter 1. tertial 2023 og har behandlet 19 politiske saker og to referatsaker.

Tabell 12. Vedtaksbehandling i formannskapet

Sektor	Iverksatt	Under arbeid	Totalt
Støttetjeneste	11	-	11
Oppvekst og kultur	1	-	1
Helse og omsorg			0
Tekniske tjenester	6	1	7
Andre (Rana Byggdrift KF)			0
Sum	18	1	19

Kommunestyret

Kommunestyret gjennomførte to møter 1. tertial og har behandlet 31 politiske saker, seks spørsmål og interpellasjoner og fire referatsaker.

Tabell 13. Vedtaksbehandling i kommunestyret

Sektor	Iverksatt	Under arbeid	Totalt
Støttetjeneste	15	-	15
Oppvekst og kultur	5	-	5
Helse og omsorg	0	-	0
Tekniske tjenester	8	1	9
Andre (Byggdrift/KU/Havna)	2	-	2
Sum	30	1	31

Saker under arbeid

Innenfor tekniske tjenester er sak 2023/3359 –utredning forringelsesgebyr under utredning.